

5. Костенко М. В. Личность преступника как элемент криминалистической характеристики убийств по заказу // Пробл. законности: Респ. міжвід. наук. зб. / Відп. ред. В. Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2000. – Вип. 43. – С.188-193.

6. Попович О.В. Особа злочинця як об'єкт філософсько-правового дослідження // Митна справа. – 2012. – №2(80). – с.159-165.

7. Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. Особливості розслідування вбивств на замовлення // Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів. – Харків: Право, 1998.- С. 185-200.

8. Шульга А.О. Ініціатор вбивства на замовлення: кримінально-правова та криміналістична характеристики // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – Донецьк: РВВ ДІВС МВС України. – 2002. – №1. – С.198 - 206.

СИСТЕМА СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ПОДІЛУ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Гафурова Євгенія Русланівна
*студент-магістр юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна*
e-mail: evgenija.gafurova@gmail.com

Ключові слова: державна влада, поділ влади, стримування, протипага.

Принцип поділу влади є однією з головних ознак становлення та розвитку правової держави. Його сутність відображена в механізмі взаємодії гілок державної влади.

Поділ влади — це система організації і функціонування державної влади, в якій функції законодавчої, виконавчої і судової влади здійснюються різними державними органами [7, с. 266].

Сутність принципу поділу влади відображена у розподілі функцій та повноважень між органами державної влади, закріпленні певної самостійності кожного з них при здійсненні своїх повноважень, а також, що є визначаючим, в наявності у вищих державних органах взаємного контролю дій один одного.

Взаємний контроль забезпечується реалізацією системи стримувань і протипаг, яка має за мету забезпечити стабільне та збалансоване функціонування органів державної влади, не допустити узурпацію влади та кризи дії механізму держави в цілому.

Науковці намагаються дати найбільш оптимальне визначення системи стримувань і протипаг між гілками влади. Цікавою є думка Жук Н., яка визначає систему стримувань і протипаг як логічне, об'єктивно і суб'єктивно зумовлене з'єднання компонентів державної влади [3, с. 49]. Під системою стримувань і протипаг науковець розуміє сукупність техніко-юридичних засобів (техніко-правових інститутів), дія яких забезпечує урівноваження, взаємостимування, переборення протиріч та взаємне співробітництво між гілками державної влади [3, с. 49].

Крім того, Жук Н. відокремлює категорію стримувань від категорії протипаг. На думку науковця, стримування — це правові засоби, що дозволяють кожній гілці влади впливати на сферу функціонального призначення інших гілок, а протипаги представляють собою техніко-правові засоби забезпечення рівної значимості (вагомості) гілок влади у різних сферах відправлення державної влади [3, с. 51].

В умовах розвитку подій за останні вісім років в Україні питання взаємодії державної влади стає все більш актуальним для дослідження політичної ситуації, виокремлення проблем та розробки стратегії їх вирішення. Саме система стримувань і

протипаг покликана забезпечити політичну стабільність шляхом закріплення конституційно-правових засад взаємодії гілок влади.

В межах цього питання стає доцільним розглянути органи державної влади як суб'єктів системи стримувань і протипаг. Відповідно до Конституції України Скакун О. визначає як суб'єктів системи стримувань і протипаг Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України і Верховний Суд України [4].

Відповідно до ст. 6 Конституції України державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову [1]. З цього положення ми можемо виокремити такі суб'єкти системи стримувань і протипаг, як: 1) Верховна Рада України, що є єдиним органом законодавчої влади в Україні [1, ст. 75]; 2) Кабінет Міністрів України, що є вищим органом у системі органів виконавчої влади [1, ч. 1 ст. 113]; 3) Конституційний суд України, що є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні [1, ч. 1 ст. 147]; 4) суди загальної юрисдикції, у системі яких найвищим судовим органом є Верховний Суд України [1, ч. 2 ст. 125]. Зазначена система виражається насамперед через повноваження цих органів, що включають суворо визначені взаємні обмеження.

У Конституції України передбачені такі інститути системи стримувань і протипаг:

1) право вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів із наступним поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України;

2) усунення Президента України з поста Верховною Радою України в порядку імпічменту у разі вчинення ним державної зради або іншого злочину;

3) прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінетові Міністрів України більшістю від конституційного складу Верховної Ради України, що має наслідком відставку Кабінету Міністрів України.;

4) надання згоди Верховною Радою України на призначення Президентом України Прем'єр-міністра України;

5) призначення Прем'єр-міністра України, припинення повноважень Прем'єр-міністра України, прийняття рішення про його відставку, призначення членів Кабінету Міністрів України Президентом України;

6) призначення Президентом України, Верховною Радою України та з'їздом суддів України по шість суддів Конституційного Суду України;

7) контроль Конституційного Суду за відповідністю законів та інших правових актів Конституції України;

8) обрання Верховною Радою України суддів безстроково;

9) парламентський контроль [1].

Отже, з цієї системи ми бачимо прояв єдності та поділу вищих державних органів. Цю ідею механізму реалізації системи стримувань і протипаг в своїх працях досліджує багато науковців. Зокрема, як зазначають Жуган М., Марченко В., суть принципу поділу влади полягає у поєднанні єдності та поділу влади [2]. Прийнятним є також ствердження Чиркіна В. про те, що найбільш загальним підходом конституційного права в сучасних умовах є поєднання ідеї єдності та поділу влади [6].

В системі вищих державних органів важливе місце посідає Президент України як одноособовий виборний орган, правовий статус якого визначений Конституцією України. Відповідно до ст. 102 Конституції України Президент України є главою держави і виступає від її імені. Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина [1].

Інститут Президента спрямований скоординувати діяльність вищих органів державної влади. На думку науковців, зокрема Теплюка М.О., Президент України бере участь у здійсненні як законодавчої, так і виконавчої функцій влади [5, с. 10], хоча й не відноситься до жодної з гілок влади. Варто зазначити, що глава держави відіграє визначаючу роль в забезпеченні єдності державної влади.

Таким, чином діюча в Україні система стримувань і противаг являється механізмом реалізації принципу поділу влади, який закладений в «природу» правової держави. Необхідність дії зазначеного принципу обумовлена потребою запобігання політико-правових конфліктів між вищими державними органами. Система стримувань і противаг в цьому аспекті є стабілізуючим фактором безперервного функціонування органів державної влади, оскільки запобігає концентрацію влади в одній гілці та забезпечує взаємодію всіх гілок і центрів державної влади.

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Марцеляк О.В.

Література:

1. Конституція України: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. – 141.
2. Жуган М., Марченко В. Принцип поділу влади: сучасні інтерпретації // Право України . – 2011. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-prensa.com/article-874.html>.
3. Жук Наталія. Парламент, Президент, уряд: через взаємостримування до порозуміння. Монографія. – Харків, 2007. – 242 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: Підручник. – 2-ге видання. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 520 с.
5. Теплюк М. Принцип поділу державної влади і проблеми забезпечення єдності влади // Віче. – К., 2007. – № 12. – С. 9–10.
6. Чиркин В. Е. Конституционное право зарубежных стран. – М., 1997. – С. 568.
7. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) / Шляхтун П.П. К.: Либідь, 2002. – 576 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Герасименко Ігор Анатолійович

к.е.н.,

Донецький державний університет управління

e-mail: garryzont@ukr.net

Ключові слова: система, інформаційна безпека, удосконалення.

У процесі будівництва суверенної і незалежної держави йде пошук шляхів створення і вдосконалення науково обґрунтованої, економічно доцільної системи захисту інформації, в тому числі в процесі міжнародного співробітництва. Базою державної внутрішньої і зовнішньої політики у сфері захисту інформації мають виступати демократичні правові цінності: ідеї прав і свобод людини і громадянина, верховенство права, повага до інтересів і прав суверенних і незалежних держав тощо.

В цих умовах слід акцентувати увагу на важливих кроках, які має пройти наша держава внаслідок неспроможності інформаційним способом адекватно реагувати на інформаційну експансію та інші негативні інформаційні впливи, а також недосконалістю системи захисту інформації. В основі інформаційного протиборства завжди був збір, добування і використання інформації, передусім з обмеженим доступом, що має передбачати постійний аналіз і прогнозування загроз в інформаційній сфері, забезпечення ефективної протидії витокам чутливої інформації. У зв'язку з недостатністю та недосконалістю заходів, що використовуються в цьому напрямі, слід наголосити на необхідності концептуального визначення на державному рівні системи поглядів на цілі, завдання та принципи